

Vold mot kvinner

Vold mot kvinner er et av de mest utbredte bruddene på menneskerettighetene i verden. Overgrepene omfatter mer enn bare vold og voldtekt, det kan også være barneekteskap, omskjæring eller menneskehandel. De fleste opplever at overgriperen er et familiemedlem eller en bekjent.

Fakta om vold mot kvinner: ¹

- en av tre kvinner blir utsatt for vold eller overgrep i løpet av livet
- kvinner som blir offer for vold har større risiko for å få hiv og aids
- hver fjerde kvinne i verden opplever vold i eget hjem
- vold i hjemmet er en av hovedårsakene til skader og død blant kvinner i hele verden
- 5000 jenter og kvinner blir hvert år drept av familiemedlemmer (æresdrap)
- Mellom 100 og 140 millioner jenter og kvinner er blitt kjønnslemlestet og mer enn 3 millioner jenter i Afrika står i fare for å bli kjønnslemlestet hvert år
- i 2008 ble det anmeldt 940 voldtekter i Norge²
- én av fire norske kvinner blir i løpet av livet utsatt for vold, én av ti blir utsatt for livstruende vold og én av ti blir utsatt for voldtekt³.
- Omtrent en av fire kvinner blir utsatt for vold mens de er gravide. Vold i forbindelse med graviditet dobler sjansen for spontanabort og firedobler risikoen for lav fødselsvekt.
- I noen distrikter i India skyldtes 16 prosent av dødsfallene i løpet av graviditet, at kvinnen ble utsatt for vold i hjemmet.

Kvinner som opplever vold unnlater ofte å rapportere om det og voldsstatistikken inneholder derfor i de fleste tilfeller store mørketall. Frykt for hevnaksjoner, skam og stigmatisering er blant grunnene til at kvinner lar være å fortelle om det de har blitt utsatt for. Det er ikke uvanlig at kvinner blir bebreidet for å være skyld i sin egen voldtekt, og for å bringe skam over familien.

¹ United Nations Population Fund (UNFPA) (2005) State of the World Population, The Promise of Equality: Gender Equity, Reproductive Health and the Millennium Development Goals. Tatt fra: http://www.unfpa.org/webdav/site/global/shared/documents/publications/2005/swp05_eng.pdf, 16. februar 2010.

² Statistisk Sentralbyrå (SSB) (2008) Anmeldte lovbrudd 2008. Tatt fra <http://www.ssb.no/vis/emner/03/05/lovbrudda/main.html>, 16.februar 2010.

³ Norsk institutt for by og regionsforskning (2005) Vold i parforhold, ulike perspektiver. Tatt fra: <http://www.nibr.no/uploads/publications/8c7695745995ffcac1e73e454d17e63a.pdf>

Andre forhold som kan gjøre det vanskelig for kvinner å beskytte seg og forlate situasjoner eller forhold preget av vold og misbruk er blant annet økonomisk avhengighet, lav sosial status og mangel på juridiske rettigheter og rådgivning.

Voldtekt som krigsstrategi

Kvinner og jenter i krigsområder og flyktningleirer er spesielt utsatt for seksuelle overgrep og vold. Sikkerheten er dårlig og de må ofte gå til avsidesliggende steder for å hente vann eller gå på do.

I tillegg brytes vanlige normer og grenser ofte ned hos folk som lever i en krigssituasjon. Aksepten for slike overgrep er dermed større og jenter og kvinner blir enkle ofre for aggressive menn.

I krigssituasjoner er vold mot jenter og kvinner en del av en bevisst stridstaktikk. Voldtekt brukes for å demoralisere lokalsamfunnet og ødelegge den sosiale orden.

Kulturell vold

Vold mot kvinner omfatter ikke bare voldtekt eller vold i hjemmet. Mange jenter og kvinner, spesielt i fattige land, utsettes også for menneskehandel eller kulturelle tradisjoner som kjønnslemlestelse, barneekteskap og æresdrap.

Ifølge UNIFEM, FNs utviklingsfond for kvinner, blir millioner av kvinner utsatt for denne typen vold hvert år.

I ettertid opplever mange kvinner at de blir forvist av ektemenn og fedre, som gir dem skylden for at de er blitt voldtatt. CARE jobber for å endre denne måten å tenke på.

Spare- og lånegrupper bryter stigma

CARE jobber for å bryte denne måten å tenke på, ved å arrangere grupper der kvinnene kan komme og snakke sammen om problemene sine. De deler erfaringer og får informasjon om hvor de kan gå for å få medisinsk behandling.

CAREs spare- og lånegrupper er også en arena som brukes til å ta opp problemer rundt vold. I gruppene skapes det bevissthet rundt problematikken og kvinnene opplever at de ikke er alene om å ha det vanskelig. De får informasjon om hvor de kan søke hjelp, og får mer selvtillit på grunn av solidariteten i gruppen.

Voldens konsekvenser⁴

Vold dreper og skader like mange kvinner mellom 15 og 44 som kreft. Følgene det får for kvinnenes helse overgår de samlede skadene kvinner får i trafikkulykker eller som følge av malaria.

Kvinner som opplever vold sliter ofte med store problemer i etterkant. De kan få psykiske plager, problemer med å ha sex eller bli gravide, og de har større risiko for å bli smittet av hiv og andre seksuelt overførbare sykdommer. Barn som har vært vitner til misbruk, eller som blir utsatt for det selv, blir ofte traumatisert for livet.

Mange kvinner som blir voldtatt opplever å bli gravide mot sin vilje. I en studie fra Kina, Hong Kong og Uganda rapporterte 30 prosent av kvinnene som aborterte at vold var hovedgrunnen til aborten. Mange tyr til utrygge abortmetoder, som i tillegg til å skade eller drepe fosteret, setter kvinnens liv og helse i fare.

Kvinner som utsettes for vold i løpet av graviditeten opplever oftere aborter, dødfødsler, skader på fosteret eller lav fødselsvekt.

For landene kvinnene bor i er vold og misbruk for en belastning i form av økte helseutgifter og lang tids bruk av helsetjenester. Det legger også et stort beslag på rettssystemet og politi- og skoleressurser. Ofte fører det til reduserte resultater i utdanning og produktivitet.

I India mister kvinner gjennomsnittlig sju arbeidsdager etter en voldtekt. Vold i hjemmet er den største helserisikoen for kvinner i fruktbar alder i Australia, og utgjør et økonomisk tap for landet på 37 milliarder kroner hvert år. I USA fører de samme problemene til 74 milliarder kroner i tapte inntekter hvert år.

⁴ United Nations Population Fund (UNFPA) (2005) State of the World Population, The Promise of Equality: Gender Equity, Reproductive Health and the Millennium Development Goals. Tatt fra: http://www.unfpa.org/webdav/site/global/shared/documents/publications/2005/swp05_eng.pdf, 16. februar 2010.
